

F.Y.B.A. SEM – I (CBCS -2016 COURSE) : SUMMER - 2018

SUBJECT : ECONOMICS (G – 1) – I

Day : **Wednesday**

Time : **11.00 A. M. TO 02.00 PM**

Date : **18/04/2018**

S-2018-0019

Max. Marks : 60

N.B.:

- 1) All questions are **COMPULSORY**.
  - 2) Figures to the right indicate **FULL** marks.
-

Q.1 A) Select and write the correct answer: [06]

- i) India is a _____ country.
a) Developed   b) Developing   c) Backward   d) None of these
- ii) In the recent period share of agriculture in India's National Income is _____.
a) Increasing   b) Decreasing   c) Constant   d) None of these
- iii) Which of the following is not a source of energy?
a) Car   b) Electricity   c) Gas   d) Petrol
- iv) National Income is a _____ value of final goods and services produced in a country during one year.
a) Real   b) Money   c) Inverse   d) None of these
- v) India is facing a problem of _____.
a) Energy crisis   c) Stagnant energy sources
b) Abundance of energy sources   d) None of these
- vi) India's HDI rank is _____.
a) Less than 0.5   c) More than 0.8
b) Between 0.5 to 0.8   d) None of these

B) Answer in one sentence: [06]

- i) Give definition of 'Net National Product'.
- ii) Which sector has the highest contribution to India's National Income?
- iii) Define 'Human Development Index'.
- iv) What is meaning of density of population?
- v) What is 'Per Capita Income'?
- vi) What is the meaning of infrastructure?

P.T.O.

- Q.2** Attempt **ANY THREE** of the following: [12]
- a) What are the causes of rural – urban migration of population in india?
  - b) Write a note on sectoral distribution of National Income?
  - c) Explain the meaning and concept of developing economy.
  - d) Discuss land and water resources in the country.

- Q.3** Attempt **ANY TWO** of the following: [12]
- a) Explain the importance of infrastructure in economic development.
  - b) Write a note on recent population policy.
  - c) Explain various difficulties in measuring National Income.

- Q.4** Compare Indian economy with the developed countries with regard to [12]
population, per capita Income and Human Development Index.

OR

Explain various characteristics of Indian economy.

- Q.5** Write short notes on **ANY THREE** of the following: [12]
- a) Meaning and concept of Developed Country
  - b) Trends in India's Per Capita Income
  - c) Development of Transport Sector
  - d) Meaning and Concept of Gross Domestic Product

* * * *

मराठी रूपांतर

सूचना:

- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) उजवीकडील अंक गुणांचा निर्देश करतात.

प्र.१ अ) खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा लिहा. (०६)

- १) भारत हा ----- देश आहे.
अ) विकसित
ब) विकसनशील
क) मागासलेला
ड) यापैकी नाही
- २) अलीकडील काळात शेतीचा राष्ट्रीय उत्पन्नातील वाटा ----- आहे.
अ) वाढत
ब) घटत
क) स्थिर
ड) यापैकी नाही
- ३) खालीलपैकी ----- हे ऊर्जा स्रोत नाही.
अ) गाडी
ब) वीज
क) गॅस
ड) पेट्रोल
- ४) राष्ट्रीय उत्पन्न म्हणजे एका वर्षातील अंतीम वस्तू व सेवांचे ----- मूल्य होय.
अ) वास्तव
ब) पैशातील
क) विरुद्ध
ड) यापैकी नाही
- ५) भारताला ----- ची समस्या भेडसावते.
अ) ऊर्जा संकट
ब) विपुल ऊर्जा साधने
क) स्थिर ऊर्जा स्रोत
ड) यापैकी नाही
- ६) भारताचा मानव विकास निर्देशांक ----- आहे.
अ) ०.५ पेक्षा कमी
ब) ०.५ ते ०.८ च्या मध्ये
क) ०.८ पेक्षा अधिक
ड) यापैकी नाही

ब) खालील प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (०६)

- १) 'निव्वळ राष्ट्रीय उत्पाद'ची व्याख्या सांगा.
- २) भारताच्या राष्ट्रीय उत्पन्नात कोणत्या क्षेत्राचे योगदान सर्वाधिक आहे?
- ३) मानव विकास निर्देशांकाची व्याख्या सांगा.
- ४) 'लोकसंख्येची घनता' म्हणजे काय?
- ५) 'दरडोई उत्पन्न' म्हणजे काय?
- ६) 'पायाभूत सोयीसुविधा' चा अर्थ सांगा.

कृ. मागे पहा.

- प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१२)
- अ) भारतातील लोकसंख्येच्या ग्रामीण-शहरी स्थलांतराची कारणे कोणती?
ब) भारताच्या राष्ट्रीय उत्पन्नाचे क्षेत्रीय वितरण यावर टीपण लिहा.
क) विकसनशील अर्थव्यवस्था ही संकल्पना व त्याचा अर्थ स्पष्ट करा.
ड) भारतातील भूमी व पाणी यांच्या स्रोतांची चर्चा करा.

- प्र.३ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१२)
- अ) आर्थिक विकासातील पायाभूत सुविधांचे महत्त्व स्पष्ट करा.
ब) भारताच्या अलीकडील लोकसंख्याविषयक धोरणावर टीपण लिहा.
क) राष्ट्रीय उत्पन्न मोजण्यातील विविध अडचणी स्पष्ट करा.

- प्र.४ लोकसंख्या, दरडोई उत्पन्न व मानव विकास निर्देशांक यासंदर्भात भारतीय (१२)
अर्थव्यवस्थेची विकसित देशांशी तुलना करा.

किंवा

भारतीय अर्थव्यवस्थेची विविध वैशिष्ट्ये विशद करा.

- प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही तीनवर टीपा लिहा. (१२)
- अ) विकसित देशाची संकल्पना व अर्थ
ब) भारताच्या दरडोई उत्पन्नातील प्रवृत्ती
क) वाहतूक क्षेत्राचा विकास
ड) स्थूल घरगुती उत्पाद

* * * *